

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., za pol leta 2 K. in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K., za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Doležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v.

UREDNIŠTVO: Koroška cesta šte. 5.

Rokopis se ne vračajo. Neznamkovana pisma se ne sprejemajo.

UPRAVNIŠTVO: Koroška cesta šte. 5.

Vsprojema naročnina, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Štev. 7.

V Mariboru, dne 16. februarja 1905.

Tečaj XXXIX.

Narodno-gospodarske naloge.

Spodnještajerski Slovenci v narodno-gospodarskem oziru nismo na visoki stopinji. Pravzaprav ne smemo krivde pripisovati vsem spodnještajerskim Slovencem, ampak voditeljem. Za njimi gre ljudstvo. Vodilni rodoljubi so pač ustanovili mnogo posojilnic, potem pa se niso več brigali mnogo za narodno-gospodarske naloge med svojim ljudstvom.

Na Spodnjem Štajerskem se vrši tiho ali dosledno nekaka prehodna doba, ko stopajo na mesta starih rodoljubov mlade moči z novimi nazori in z novimi načrti.

Pri vseh narodnogospodarskih podjetjih se je treba opreti na širje ljudske kroge. Zanimanje za take zadeve pa je le tam, kjer se njih važnost in dalekosežnost dobro sprevidi in razume. Za to se cela vrsta naših izobraževalnih društev trudi vzgojiti med našim ljudstvom izobražene može, ki bodo v narodno-gospodarskih vprašanjih, če ne bodo prevzeli vodilne vloge, vsaj najboljši pomočniki in agitatorji. Vsa ta društva so doslej združena v posebni zvezi, v kateri se natanko določa smer našemu društvenemu delovanju. Ni pa več daleč trenotek, ko bo zveza svoja društva poklicala, da napravijo načrt za narodno-gospodarsko delovanje na Spod. Štajerskem. Potem bo mlajši naraščaj naših rodoljubov stopil z močno vojno za seboj z odločno kmetskimi (agrarnimi) programom pred slovensko javnost.

V Kozjem se bo prihodnjo nedeljo vršil ustanovni shod podružnice c. kr. kmetijske družbe v Gradcu. Sklicatelj je mladi, delavni rodoljub dr. Jankovič. Ne vemo, zakaj so se naši stari rodoljubi tako ogibali c. kr. kmetijske družbe, ali zakaj niso ustanovili vsaj kaj enakega c. kr. kmetijske družbi. Država in dežela dajeta obilne podpore tej družbi, zakaj bi jih ne bili tudi mi Slovenci deležni? Pač pa se mora spraviti v nekak sklad ustanavljanje kmetijskih podružnic s splošno izobraževalnimi. Gledati moramo, da se delavne sile naših ljudi ne razdele preveč na različna društva. Mogoče, da se da oboji namen doseči v enem društvu? Zelo bi bilo stvari na korist, če bi voditelji društev izrazili o tem svoje mnenje.

Premalo važnosti se v spodnještajerski javnosti polaga tudi na dogodek, ki se je zvršil pred kratkim v ljutomerskem okrajnem zastopu. Tam se je položil temeljni kamen v podobi petih tisočakov za kmetijsko šolo. Da bi se to, kar je storil sedajni ljutomerski okrajni zastop, že pred 25 leti zgodilo po vseh slovenskih spodnještajerskih okrajnih zastopih, bi naša reč stala boljše kot stoji. Toda tožbe čez preteklost ne pomagajo nič, delo za bodočnost je naša naloga!

Mnogo ljudi je na Spodnjem Štajerskem, ki bi bili voljni in pripravljeni, posvečevati našim narodno-gospodarskim nalogam več pozornosti z besedo in dejanjem, kakor se je to dosedaj zgodilo. Te moči bo treba v krat-

kem zbrati in jih organizirati za prekoristno delo na dosedaj zelo zanemarjenem narodno-gospodarskem polju!

Rusko-japonska vojska.

Dne 8. t. m. je minulo eno leto, odkar so Japonci zavratno napadli del ruskega prvega tihomorskega brodovja v Port Arturu in poškodovali najboljše ladje. Vsled tega napada je napovedal ruski car Japonski vojsko. Začela se je v Mandžuriji vojska, kakoršne še ne pozna zgodovina. Rusija, popolnoma nepripravljena in z primeroma malim krdelom vojaštva se je začelo bojevati proti celi japonski armadi, katero je vrgla Japonska v par dneh v Korejo in Mandžurijo.

Lahko bi bila takrat japonska armada v kratkem času s hitrimi in krepkimi udarci uničila tam se nahajajočo rusko armado in posedla bi bila lahko celo južno Mandžurijo do Harbina. Tukaj bi se bila potem utrdila in v teh utrjenih stališčih mirno čakala ruske armade, ki bi jo hotela pregnati z posedene dežele. Tedaj bi se še le naj bil obrnil oddelek armade nad Port Artur, ki bi bil seveda vsled brzega postopanja japonske vojske prej odrezan od dovozne ceste, v trdnjavi bi bilo manj živca in streljiva in posledica bi bila, da bi bili Japonci lažje premagali trdnjavo. Japonska armada bi ne bila smela dati nasprotniku, dokler je bil isti v manjšini, nikjer časa za oboroževanje in za zbiranje. Vse to japonska

LISTEK.

Politično razmerje med avstrijskimi deželami in Ogrsko v 17. stoletju.

(Ob dvestoletnici Kruccev predaval v Ljutomeru dne 27. nov. 1904. Fr. Kovačič.)

(Konec.)

Junaški princ Eugen je kmalu potem očistil Ogrsko turške golazni ter prodril celo v Bosno, dokler ni bil 26. januarja leta 1699 sklenjen v Karlovcih mir, s katerim se je sicer marsikaj doseglo, le ubogi Hrvatje so za svoje junaštvo dobili slabo plačilo, ker so nekatero važne hrvaške trdnjave ostale še v turških rokah, druge pa so se morale Turkom na ljubo podreti in tako je bila Turkom še vedno odprta pot na Hrvaško, vendar pa je vsaj zemlja med Savo, Dravo in Uno bila rešena turškega jarma. Na Štajersko odslej ni več stopilo turško kopito.

Vsakdo bi pričakoval, da se bodo vsaj zdaj začeli mirni časi, ko si bode poljedelec lahko mirno žvižgal za svojim plugom, obrtnik pa brez strahu opravljal svoj posel v delavnici. A Turke so sedaj nadomestili Ogrji. Na Ogrskem

je vrelo še naprej in ogrski roparji niso nič zaostajali za Turki. Deloma je tem homatijam bila kriva zopet dunajska vlada, ki je s svojimi centralističnimi in ponemčujočimi mrežami dražila že itak nemirne Madžare.

Ogrska je bila sicer očiščena Turkov, toda povsod je bila zmešnjava, na vse strani same razvaline. Reda in preosnov je trebalo v upravi in v drugih strokah javnega življenja in avstrijska vlada je pač bila poklicana, da uredi ogrske razmere ter napravi podlago za daljni mirni razvoj. Toda veliko vprašanje je bilo, kako to doseči? Ogrji so že bili vajeni nereda in so se jim urejene razmere zdele neznosne. Avstrijski dvor pa ogrski velikaši so si stali nasproti kakor ogenj in voda; dvor je hotel absolutistično vladanje, Ogrji pa so se krčevito držali svojih pravic, avstrijska vlada je hotela red, Ogrji pa prostost in le prostost. Na Dunaju se je dne 29. julija 1688 ustanovila komisija za ureditev Ogrske. Reformni načrt, ki ga je sestavila ta komisija, je obsegal res marsikaj koristnega, kar bi moglo gmotno in duševno povzdigniti Ogrsko, toda Ogrji so se vsemu upirali. Mogočni velikaši niso hoteli o tem nič slišati, da bi se tudi njim davki primerno naložili, vsa davščena bremena so hoteli zvaliti le na nižje plemstvo, pa na meščane in kmete, ki so že itak popolnoma ubožali,

ker je poljedelstvo in obrtništvo bilo popolnoma zanemarjeno. Ogrje je dalje jezilo, da je avstrijska vlada v zapuščene kraje naseljevala Nemce in pošiljala nemške uradnike na Ogrsko.

Vsled te napetosti med avstrijskim dvorom in Ogrji je izbruhnila na Ogrskem koncem 17. veka grozna ustaja, katero je tudi naša dežela le prehudo čutila. Že itak na vse strani švigajoč plamen je še začetkom 18. veka dobil novega goriva v političnih spletkah med Avstrijo in Francosko. Leta 1700 je umrl španski kralj Karol II., za španski prestol sta se sedaj potegovala Ludovik XIV. za svojega vnuka, cesar Leopold pa za svojega sina Karola. Ludovik je zoper cesarja podkupil ogrske nezadovoljneže, katerim na čelu je bil sedaj Franc Rakoczy mlajši.

Franc Rakoczy II. je bil sin onega Franca Rakoczyja, katerega je bil cesar pomilostil v zaroti zrinjsko-frankopanski, mati pa mu je bila Helena, hči umorjenega Petra Zrinjskega, ki je zadnje dneve preživela v Nikomediji na Turškem, kjer je umrla 60 let stara, l. 1703 in je do smrti preklinjala dunajsko vlado. Očim Rakoczyjev, drugi mož Helenin, je bil znani Tököly, ki je tudi v Aziji v pregnanstvu umrl. Ni čuda, da se je tedaj mladi Rakoczy že v mladosti navzel mržnje do dunajske vlade.

armada ni storila. Počasi je posedla Korejo, potem začela oblegati Port Artur, kar je bila glavna napaka japonskega vojskovodje. Več kakor tretjino cele japonske armade je zadrževala ta trdnjava pol leta. Med tem je pa ostala japonska armada počasi prodirala v Mandžurijo. Ruska armada je med tem postajala vedno močnejša, in čim močnejša je bila, tim krepkeje se je ustavljala Japoncem, katere je slednjič ustavila južno od Mukdena, ko so prodrli komaj 200 kilometrov v Mandžurijo, med tem ko je še pot do Harbina, kjer je meja južne Mandžurije, 400 kilometrov dolga. Če primerjamo zmagonosno kričanje Japoncev v začetku vojske, da bodo napodili Ruse do Bajkalskega jezera, z uspehi po enem letu, vidimo, da so Japonci jako malo dosegli. Niti do Harbina niso prodrli, ne pa do Bajkalskega jezera, do katerega še jih loči 2000 kilometrov dolga pot.

Po enem letu stoji mogočna ruska armada japonski nasproti. Oyama bi bil gotovo sedaj napadel Ruse, ko je dobil armado od Port Artuja na pomoč, če bi si bil upal. Toda Rusi še tudi sedaj nimajo vso armado v Mandžuriji, ampak neprenehoma se še privražajo novi oddelki. Rusom nasprotni listi pišejo, da se Kuropatkin ne upa udariti ter hočejo s tem prisiliti Ruse, da bi napadli Japonce. Kuropatkinu se pa nikakor ne mudi udariti, ampak dalje ko odlašaj, močnejši bo in lažje premaga Japonce. Nasprotno pač morajo gledati Japonci, da kmalo udarijo. V njihovi koristi je, da se bitka prej začne. Vsak dan so Rusi močnejši. Dosedaj je Kuropatkin izvrstno vodil vojsko. Vedno se je ognil odločilni bitki ter Japonce samo nadlegoval.

Spopadi med malimi četami se sedaj nadaljujejo. Japonci so se baje umaknili nazaj za reko Šaho. To je uspeh ruske konjenice, ki je spravila dotične čete v nevarnost, da bodo obkoljene. Večjih spopadov ni bilo.

Politični ogled.

Kranjskim kmetom na Notranjskem priporoča goriški deželni poslanec dr. Tuma v zelo stvarnem članku, naj obračajo svojo pozornost na pridelavanje krme, ker Notranjska nima dovolj gozdov, in na rejo govedine in rejo prašičev. Mesna in mlečna živina ima v Trstu prav izobren trg. Nadalje opozarja na izdelovanje stolov, ker ima Notranjska za to silno veliko gradiva. Izvoz stolov v Afriko in Azijo je jako odprt in grede avstrijski konzulati (zastopniki naše države) stolarskim obrtnikom zelo radi na roko.

Izprva je s svojo materjo bival na gradu Munkač, ko je pa cesarska vojska osvojila Munkač, je z materjo prišel na Dunaj, potem pa v šolo k jezuitom v Pragi. Po dovršenih študijah je z dovoljenjem cesarjevih potoval po Italiji, kjer se je tudi celo spridil. L. 1696 se je proti volji cesarjevi oženil s hčerjo hessenskega vojvoda ter je živel deloma na Dunaju, deloma na svojih posestvih na Ogrskem. Na videz se je delal jako vdanega cesarju, v resnici pa je iškal le priložnosti, da nastopi stopinje svojih starišev. Francoski poslanec Villars je porabil njegovo častilakomnost ter ga je nagovoril, naj se vzdigne zoper cesarja. Dne 1. novembra l. 1700 je ponudil francoskemu kralju Ludoviku XIV., naj Ogrsko napravi za volivno državo pod francoskim pokroviteljstvom, ki bi bila potem ob enem s Poljsko močna bramba zoper Avstrijo. Toda častnik, ki je nesel dotično pismo francoskemu kralju, ga je na Dunaju izročil avstrijski vladi. Dne 18. aprila 1701 so Rakoczyja na njegovem posestvu nenadoma vjeli ter ga prepeljali v ravno tisto ječo, iz katere je njegov ded, Peter Zrinjski, pred 30 leti šel na morišče. Šest mesecev je bil tu zaprt in gotovo bi bil izgnan glavo, ko bi mu ne bila prišla na pomoč njegova žena. Podkupila je stotnika Lehmana, ki mu je pomagal zbežati iz ječe. Dne 7. nov. 1701 je kot vojak preoblečen ubežal iz ječe, na Donavi ga je čakal brodar,

Mednarodni zavod za poljedelstvo. Na poziv nekega Amerikanca se je odločil italijanski kralj, da ustanovi mednarodni zavod, ki bi naj pospeševal kmetske koristi celega sveta. Ta zavod bi naj izdajal poročila, kako stoje setve po svetu, kako so izpadle žetve, urejeval bi izseljevanje kmetov, pospeševal kmetsko združništvo, poročal o zatiranju živinske kuge in rastlinskih boleznih itd. Pripomel bi tudi veliko do kmetske stanovitve zavednosti in do skupnega stanovskega nastopa. Naš avstrijski cesar se je izrazil v posebnem poročilu na italijanskega kralja tudi za tak zavod.

Nemška kmetska stranka na Češkem je imela dne 11. t. m. v Pragi shod, na katerem se je razpravljalo tudi o trgovinski pogodbi Avstrije z Nemčijo. Splošno se je naglašalo, da so določbe glede živinske kuge, potem pa carina na ječmen, slad in surovo maslo zelo neugodne za avstrijske kmete. Na vlado se je stavila zahteva, naj se avstrijska vlada pri sklepanju trgovinskih pogodb z Rusijo in z balkanskimi državami bolj ozira na kmetske razmere v Avstriji in naj varuje kmetske koristi.

Na Ogrskem se še razmere niso nič zjasnile. Grof Tisza še vodi začasno vlado, medtem pa se posvetuje cesar, komu bi v bodoče izročil državno krmilo. Poklical je k sebi že grofa Andrašija, zmernega liberalca in pa Franca Košuta, vodjo neodvisne stranke ter sina slovitega ogrskega prekucuha Lajoša Košuta.

Državni zbor.

Vojaški novinci.

Pretečeno leto ni dovolil državni zbor vladi pravice, da se smejo izbrati vojaški novinci. A naša vlada si je pomagala z znanim § 14 državnih osnovnih postav, pa si je sama napravila potrebno postavo. Letos bo državni zbor sam dovolil pobiranje vojakov. Pri razpravi o tej zadevi so razni govorniki naštevati mnogotere pritožbe. Deželno brambovski minister grof Welsersheimb je odgovarjal na te pritožbe ter obetal, da jim bo vlada ugodila. Ker se vedno čujejo pritožbe o tem, da vojaki ne morejo spolnovati svojih verskih dolžnosti, je povdarjal minister, da se je v najnovjšem času naročilo vojnemu poveljništvom, naj se vsakemu da priložnost, spolnovati krščanske dolžnosti, če mu le to pripuščata tudi njegova služba. Na pritožbo, da se z vojaki pretrdo ravna, odgovarja minister, da se naj taki slučajji le naznanijo, potem se bojo že kaznovali tisti, ki vojake mučijo in trpinčijo.

kiga je prepeljal, potem pa jo je popihal na Poljsko, kjer mu je francoski poslanec oskrbel varno zavetje. Doma so ga l. 1703 proglasili za veleizdajca in obsodili na smrt, njegova posestva pa zaplenili. Zato pa mu je francoski kralj dal izplačati najprej 25.000 lir, potem pa mu je nakazal mesečno plačo 30.000 lir. — Že l. 1703 je s konjeništvom vdrl iz Poljskega na Ogrsko, ki je bila mahoma vsa v plamenu. Avstrija je prišla v največjo nevarnost, ker so se s Francozi združili tudi Bavarci. Na Ogrskem se je začelo grozno ropanje in požiganje; Rakoczyjeve tolpe, tako imenovani Kruci, so prekorščile tudi štajersko mejo ter so zlasti grozno rogovilile po Murskem polju in okoli Središča l. 1703 in 1704, dokler jih niso združeni Radgončani, Verženci in Ljutomeržani pošteno naklestili in nazadnje jih je hrvaška vojska pri Razkrižju nagnala v Muro.

Na Ogrskem je pa boj besnel naprej še tudi pod vlado cesarja Jožefa I. (1705—1711). L. 1707. je bil Rakoczy na vrhuncu svoje moči; habsburško rodovino je zbacnil z ogrskega prestola ter proglasil smrtno obsodbo nad člani cesarske hiše. Nek ogrski zgodovinar pravi, da se je v teh bojih napravilo toliko škode, da bi se s tem lahko 50 let plačevali vsi davki.

Po l. 1707. je začela bledeti Rakoczyjeva zvezda, njegovi lastni pristaši so se naveličali ropanja in prelivanja krvi; proti njegovi volji

Zastran dvoboja pri vojakih, proti kateremu se upirajo vse krščanske stranke, pa je grof Welsersheimb dejal, da, dokler se bojo nahajali ljudje, ki bojo žalili svojega soseda, ne bo prenehala samoobramba. Naj se pa v tej zadevi poboljša svet, potem bo boljše tudi pri vojakih. Kazal je minister tudi na vojsko med Rusi in Japonci, katera kaže na potrebo, da se mora tudi najmočnejša država ob pravem času oborožiti, če hoče premagati svojega nasprotnika. Postavni načrti o nabiranju vojakov se je izročil vojnemu odseku.

Državni proračun za leto 1905 je prišel vendar enkrat v pretres. Pri tej priložnosti so se zglasili razni govorniki. Med klubovimi načelniki se je dogovorilo, da v imenu večih strank smejo govoriti po trije govorniki, v imenu srednjih po dva in v imenu manjših vsaj po eden govornik. V imenu „Slovenske zveze“ sta na vrsti eden Slovenec in eden Hrvat. V imenu Slovencev je izjavil dr. Ploj, da smo Slovenci že siti samih obljub. Vlado bomo sodili po njenih dejanjih napram Slovincem. Med drugimi je zahteval, naj se po slovenskih pokrajinah nastavlja samo le slovenščine zmožni sodniki. Tirjal je od vlade ustanovitev slovenskega vsenčilišča. Dr. Tavčar je očital predsedniku deželnega nadsodišča v Gradcu, grofu Gleispachu, da ravna protipostavno. Na ljubo ptujskemu županu Ornigu je določil, da se mora neka sodnijska obravnava med Ornigom in dr. Tavčarjem vršiti ne v Ljubljani, ampak pred nemškimi porotniki v Mariboru. To je stara pesem med nami: Za Slovence ni pravice!

Dopisi.

Iz Cirkovec pri Pragarskem. Častiti gospod urednik! Pa naj si odsopiham od naglice! Zarota! buna! boj! in bog vé vse kaj. Orožje se pripravljaj, moški ne pijejo več žganja, in ženske hočejo vse kokoši prekrmiti, da bi več jajec znesle — oj dobro bi bilo, da bi vsaka kokoš vsak dan pet in kokot celo deset jajc znesel, o kako hitro bi orožje bilo poskrbljeno. Samo vam povem tiho na uho, kaj se bo vse zgodilo. Oj strašna zarota — in morebiti boste mislili, da so nihilisti ali soci — kaj še! sami pošteni in srčni Cirkovljani so, ki hočejo celo armado sklicati in že imajo vzpored sestavljen.

Na čelu se ve bodo Godeci in Šramli sviral in za njimi Medvedi po udarcu plesali in Vouki in Vuki ukali. Pa tudi Plesec bode postopil, tudi cirkovski Zajci so srčni ter se bodo pridružili, tem bodo sledili Kušarji, Greifi (slo-

so l. 1711. v Szatmaru sklenili mir, a Rakoczy se ni hotel vdati in ne priznati miru, marveč je odšel v pregnanstvo ter je umrl l. 1735. v Rodosto.

Poslej je bil med Ogrsko in Štajersko mir vse do l. 1848, ko so zopet skušali Ogrji vdreti na Mursko polje in ob Dravi proti Ptujju, a posrečilo se jim je le deloma okoli Središča.

Zli duh, ki je naši deželi povzročil toliko gorja, še vedno tiči v Madžarih. Sedaj bodo smeli celo slovesno prepeljati telesne ostanke Franca Rakoczyja in s tem bodo v madžarskem narodu tudi na novo oživele ideje Rakoczyjeve. Kako se vendar časi spreminjajo! Nam pa ob dvestoletnici naše zmage nad Kruci proslavljanje Rakoczyja vzbujajo le trpke spomine. Milijone denarja in potoke krvi so že naše dežele žrtvovali zaradi Ogrov in sicer v veliki meri le v njihovih hasek. Star pregovor pravi, da je zgodovina učiteljica življenja; ako le nekoliko zasledujemo madžarsko zgodovino zadnjih 400 let, nam bo marsikaj jasno ravno v sedanjih političnih zmešnjavah na Ogrskem. Zapoljeve in Rakoczyjeve ideje so zmagale pri zadnjih volitvah...

Iz stališča štajerske zgodovine pa moramo odločno protestirati zoper bahati naziv, ki si ga svojijo Madžari, da se imenujejo „viteški narod.“ Ropanje in požiganje ni viteštvo.

venski zmaji), potem ptice, kakor Berglezi, Škorci, Vrabli, Žunki, Pav-ki in zraven bodo leteli vsi, ki so Pernati in Grili bodo peli.

Iz starih časov bodo Kajnovi potomci — Kajnoči in ker ni v Cirkovcah nobenega Davida, bodo tudi orjaški Goljati ponosno korakali. Armada pa bo toliko imenitnejša, ker jo bodo Kajzarji (cesarji) vodili, kralje pa bodo Davidovi potomci Salamoni (Salamuni) zastopali, tudi Lamberger, ki je velikana Pegama umoril, bode svetu pokazal, da se ne vojskuje samo za pečjo. Temu se bodo tudi pridružili: Labi, Kranjci s Tominci, Dolenci, potem Korošci, Goričani, Prevolški, Berdniki, Planjški in Struški, iz Rusovskega Gojkoviči, potem češki Avstrijci, Rakuši, Hrvati s svojimi vojvodi Dražkoviči, ki so se v turških vojskah posebno odlikovali in celo tisti, ki so iz teh vojsk tukaj ostali: silni Muštafa, Beraniči, Bezjaki, Fureki, Frangeži, Klasinci, Napasti, Sagadini, Turkuši, Zafošniki itd. Pa pri vsej armadi ne bode nobenega kmeta pač pa bodo Kmeteci, Kovači in Kovačiči, Kolarji in Kolariči, Žnidarji in Sluga.

Tudi logovi bodo svoje zastopnike v voj poslali, prišli bodo: Šumarji (Žumci), Baumani, Brezniki, Drevenški, Ivniki, Javorniki, Lipniki, Topolovci in razni drugi, iz vrtov in polja se bodo pridružili: Solatniki, Osenjaki, Prosenjaki, Rozmani in Koreni; potem bodo sledili: Potočniki, Vodeniki in Vodušeki. Svetnike bodo nadomestovali: Albrehti, Balanti, Damijani, Kosmači, Lenarti, Lukežiči, Matevžiči, Mohorki in Marčiči (Markiči.) In sedaj se bodo vsi oni uvrstili, katerih imena se ne dajo zgodovinsko izvesti, kakor: Čelani, Čelofige, Dikavčiči, Ekarti, Frasi, Freitaki, Faleži in Ferleži, Lorgarji, Heriči, Hrgani, Kostevški, Koržeti, Najžarji, Peršohi, Petanci, Plečnarji, Premzelji, Škamleci, Trčki, Velci, Veglini in Torki.

Samo to je škoda, da ni ne enega očeta in ne sina in tako morajo Unuki sami vso rodbino zastopati. Omeniti moram, da ima armada tudi Kanclarje, da se bo vse v redu vršilo in za stražo bodo Gmajnarji skrbeli. Ker bo armada tudi morebiti po noči popotovala, so si tudi preskrbeli take, ki bodo svetili, to so: Lustreli in Baklani, in da bodo urneje korakali, jih bodo Potiski potisnili in Geišt (duh) jih bo navduševal. In kaj mislite, kam se bo ta armada podala in kakšno orožje bodo junaki imeli? Morebiti mislite, da so si dumdum topove omislili, in da hočejo Port Artur zopet Rusom pribojevat? Pa že ne! V Cirkovce bodo hiteli pred župnišče, orožje se jim sveti kakor luč, ker je iz čistega srebra. — Pa kaj bo armada tukaj napravila? Ali hoče župnišče razrušiti? O! kaj še — vsi se bodo dali vpisati v „Družbo sv. Mohorja“ in svojo srebrno orožje bodo č. g. župniku dali, da jim bodo za prihodnjo leto velike zaboje polne kratkega časa in veselja iz Celovca naročili, in vsaki še bo posebej za uboge šolarje družbe sv. Cirila in Metoda po 10 ali 20 vinarjev daroval.

In sicer takoj se bodo na pot podali, kajti zadnji čas je že, in lani jih je vendar nekoliko zeblo v oči, ker vseh Cirkovljanov je 2800 in vpisanih je bilo samo 189 udov. Toraj ura, srčno naprej!

Iz Ptujске gore. (Občinske volitve.) Bližajo se občinske volitve. Omeniti je takoj, da se zadeva naših občinskih volitev vleče čez tri leta. Volitve, ki so se vršile meseca februarja l. 1902 so bile razveljavljene v sredini l. 1903. Dne 29. oktobra l. 1903 smo imeli zopet nove volitve. Pri obojih je propadla „Štajercijanska“ stranka na vsej črti. Slavna c. kr. namestnija pa je bolj ko čez leto dni, namreč dne 10. novembra 1904 razveljavila zadnje volitve samo za to, ker je g. župan rok za razpolago in pregled volilnega imenika in rok za reklamacije vsakokrat posebej razglasil, mesto samo enkrat oboje skupaj, kakor baje postava tirja.

Bog pomagaj, da ne moremo imeti tako učenega župana, ki bi vse skrivnosti postav natančneje vedel, kakor c. kr. okrajni komisar in slavna c. kr. namestnija!

G. c. kr. okrajni komisar je namreč pred volitvijo vse dotične akte, toraj tudi razglasila, pregledal, pa ni našel nobene nepostavnosti. Sicer bi bila njegova dolžnost, volitve takoj še pred začetkom vstaviti. Tudi slavna c. kr. namestnija je potrebovala eno celo leto, da je našla vzrok za razveljavljenje.

Toliko toraj o pretekli zgodovini naših občinskih volitev!

Sedaj pa k prihodnjim!

Tukajšnja mnogoštevilna štajercijanska stranka že na vse mogoče načine bega in moti ljudstvo, da bi volilce vjela v svoje zanjke in tako prišla pri volitvah do zmage. Pri tem lovu ji je seveda na razpolago umazani ptujski „Štajere“, ki je, kakor znano, glasilo šnopsarjev in izmečka našega ljudstva. Tako posebno v št. 3. z dne 5. februarja t. l. moti „Štajerčev“ dopisnik ptujskogorske volilce z marsikaterimi neresnicami. Pravi, da je bilo popravljanje farovža nepotrebno.

Potrebo popravil pa je spoznala tudi komisija c. kr. okrajnega glavarstva dne 12. avgusta 1902 in 3. februarja 1904 in komisija je tudi popravila za ukazala. K tem komisijam povabljeni so bili vsi udje cerkvenega konkurenčnega odbora, med katerimi je večina „Štajercijancev.“ Takrat ni mogel proti potrebi popravil nihče ugovarjati, ker je vedel, da bi bilo brezpametno. Tudi proti prekritju strehe in poprave okenj se ni ugovarjalo, ker je c. kr. državni inženir spoznal, da se popravila drugače ne morejo izvršiti.

Sedaj šele je dopisnik v „Štajercu“ odprl svoja (m)-učena usta.

Vsi volilci pa, ki takim neresnicam verjamejo, so pomilovanja vredni, ker vsak pameten, treznomislec in pošten človek vé, da kjer komisija opetovano spozna potrebo popravil, tam se jim nobeden ne more izogniti, in da se mora k popravilom plačati toliko, kolikor na davčni goldinar pride.

S tem, da se poteguje „Štajerčev“ dopisnik za silno bogatega turniškega grajščaka, ki se je moral izbrisati iz volilnega imenika, ker kot ameriški državljani nima v Avstriji nobene volilne pravice, pač najlepše kaže, kakšen prijatelj kmetov in malih posestnikov da je. Ta naprednjaški (!) dopisnik si menda želi, da bi nam zopet gospodovali bogati in kruti grajščaki, tudi če pridejo od Bog vé odkod, tudi če niso naše vere in jezika in živijo kot pagani.

Zares, lepa ljubezen „Štajerčevih“ dopisnikov in pristašev do kmeta!

Res, tri leta že tečejo rekurzi radi občinskih volitev, a rekurze je vsakokrat vložila „Štajerčeva“ stranka, ki hoče po vsej sili priti v naši občini do gospodarstva. Ali ni mar ta stranka kriva, da „stane vsaka volitev vendar tudi denarja?“ Pa to ne za „farske“, anpak „Štajerčeve“ stranke voljo.

Dragi volilci! Ne dajte se motiti, ne dajte se zapeljati od tistih, ki hodijo okoli kakor rujoveči levi, ter iščejo, koga bi požrli! Pridite vsi volilci, posebno tudi vi, vsikdar zvesti, vrli, pošteni in nevstrašeni Poljanci, ter volite, kakor dosedaj, značajne, poštene, verne in krščanske može, sicer bi se morala nad vami zjokati Marija, ki tako mogočno kraljuje na slavni Ptujski gori, ako bi po vaši malomarnosti in krivdi prišla lepa ptujskogorska občina v roke brezvercem in šnopsarjem.

Od Sv. Marka niže Ptuj. (Nemčurska predrznost.) Znano je, da so nemčurski in nemški trgovci in obrtniki ptujski s pomočjo tujega denarja osnovali slaboglasen list „Štajere.“ Nemški in nemčurski trgovci in obrtniki na Spodnjem Štajerskem ta list povsodi podpirajo in širijo. Žalibog, da je malo Slovencev toliko pametnih in ponosnih, da bi se izogibali trgovin, prodajalnic, gostiln, kjer se ta list drži, priporoča ali celo deli! Takih grdih navedenih napak niso prosti niti vsi inteligentni Slovenci! Povsod vlada mlačnost, zaspanost, brezbriznost. Pisati o tem natančneje ni mogoče, sicer pride konfiskacija! Pa mi Slovenci bi se morali pri vsaki priliki med

seboj ustmeno o takih stvareh razgovarjati! Tega nam doma nihče ne more in ne sme zabraniti.

„Slov. Gospodar“ je poročal, da ptujski trgovci Slavič ljudi izprašuje, kaj duhovniki v cerkvi učijo in pridigujejo. Ali ima ta trgovec oblast državnega pravdnika ali žandarja? Kdo mu je to oblast podelil? Nam je le to čudno, da je Slavič v najožji zvezi s ptujskim „Štajercem“, da ima v odboru poleg Ornika, penzionista Skubica neko šaržo, menda je blagajnik. Če tedaj „Štajere“ na najpodlejši način napada vse, kar je slovensko, ako blati in grdi vse poštene Slovence, posebno duhovnike, odvetnike, učitelje, trgovce itd., je pri tem udeležen tudi trgovec Slavič v Ptuj. In zdaj hoče ta človek celo duhovnike nadzorovati!

Iz gornjeradgonskega okraja. („Štajercu“ v odgovor.) Dopisnik ptujskega „Štajerca“ je podal v zadnji številki nekako poročilo za leto 1904. Ker pa mu je manjkalo dobrih del, s katerimi bi se lahko ponašala njegova stranka, povedal je, kaj so storili slovenski „prvaki.“ Piše, da so pridno prirejali shode in veselice (čast jim!) ter tako lovili ljudi v svoje zanjke; pozabil pa je ali ni hotel povedati, da si nemškutarji niso upali prirediti niti jednega javnega shoda, čeravno bi ga nujno potrebovali. Podtika nam tudi, da smo prirejali ples. Dokaži nam vendar, šleva lažnjiva, da je priredilo naše bralno društvo v desetih letih svojega obstanka le en ples! Pač pa mi lahko dokažemo nasprotno, da vi prirejate prav pridno vaše „bale in unterhaltung“, kjer se drugače veseliti in kratkočasiti ne znate, kakor s pitjem in plesom. Tam se pač neštevilnokrat uresniči moja „fantazija“ (kakor pišeš), da se tvojim devicam ne posreči uiti čez plot preganjajočemu — biku. To nam spričujejo gotove knjige v župnišču. (Prosim, da mi pošteni bralec oprusti, da pišem tako odkrito; na javne napade odgovarjam javno.)

Pa kaj je vam to! Saj pri vas nemčurjih to ni nikaka pregreha, saj vi po vašem mnenju lahko delate in počenjate, kar hočete; pri vas je to vse čisto in naravno, le pri nas Slovenceh je to največji greh, kar je vam najljubše. Ker pa mi kaj takega ne storimo, moraš si seveda nekaj zmisлити, s čimur nas potem pred svetom obrekuješ. Sram te bodi!

Povej vendar tvojim bralcem ptujskega „Štajerca“, koliko slučajev ponesrečenih devic imate zabeleženih samo pretečeno leto; ako se ne motim, jih je precej čez dvajset. Tukaj imaš pač še veliko snovi, ako hočeš zabavati svoje bralce, kajti kaj poštenega je ta list še bore malo prinesel. Tu nam pač ne bodeš mogel od teh nesrečnih nobene navesti, katera bi bila pri bralnem ali katerem drugem narodnem društvu. Zato pometaj najprej pred svojim pragom, potlej šele pridi pred našega.

Lepo sicer ni, da se vlačijo take reči po časnikih, pa ker nimate drugače miru, mora vendar tudi od nas kdo odgovoriti.

Med drugim pišeš, da smo imeli ob priliki blagoslavljanja zastave isto le kratak čas razvito, da smo jo, ko je začela teči Sokolska kri, hitro skrili. To je zopet gorostasna, grda laž. Vsak, kdor je bil na slavnosti, mora priznati, da je bila zastava razvita do konca slavnosti. Da pa je tekla kri, pač ni naša sramota, sramota je na vaši strani. Od vaše strani se je uprizoril tisti vsega zaničevanja vredni škandal. Na naši strani je le čast, čast zato, ker se nam nobeden ni spozabil, da bi si oskrunil pošteno slovensko roko z nemčursko krvjo.

Dalje tarnaš, da je zadela našo zastavo kruta osoda temne ječe. (Priponim, da je zastava res pri meni, a ni v temni ječi, temveč je dostojno shranjena.)

Dobro! a vprašam vas, kdo je zopet temu kriv? Krivi ste zopet vi! Ali niste pokazali koj prvi dan, da zastava ni varna pred vašimi rogovi? Je pač čisto naravno, da jo branimo ter vam je ne razpostavljamo po nepotrebem. Zdaj bi pač imel lepo fantazijo za imenitno sliko, katera bi še bolj odgovarjala resnici, kot prva. Naslikal bi jeklen plot, (da

ostanem pri prvi sliki, katero ti tako lepo razlagaš) na eni strani plotu bi naslikal svojega brata, (katerega si ti postavil za čuvaja zastave) ponosno in mirno brez vsacega strahu stoječega, v levici našo dično zastavo, v desnici privzdignjen meč, na katerem se blišči naše geslo: „Vse za vero, dom, cesarja“ — a na drugi strani plotu vse polno — bikov, kateri v onemogli jezi rujejo in dregajo v jeklen plot, a vidi se, da se jim ne bode posrečilo priti do zastave. Nekateri so že onemogli, drugim manjkajo rogovi, a le še teptajo njih rodno zemljo, a tudi tega bode skoro konec. Le zastava bode plapolala še naprej, dokler bo le še vsaj toliko zavednih Slovencev v Gornji Radgoni, kot sedaj. Kaj ne, dična slika! Ti, Štajerčev dopisnik, bi pa brez težave našel med temi ruvači sebi enakega. Še-le tedaj, ko bi jaz naslikal tako sliko, bi si v resnici zaslužil častni naslov „bikov slikar“, katerega si mi blagovolil dati.

Upanje tvoje pa, da se zaradi tvojega dopisa od nas kateri „poboljša“, se ti pač nikdar ne uresniči, kajti taki nesramni dopisi nimajo drugega uspeha, kakor da nas potrjujejo v našem prepričanju. Ako tedaj želiš, da se ti kateri poboljša, bodeta morala ti in tvoj list nastopiti pot poštenosti, da se ga njegovi naročniki ne bodo sramovali ter ga skrivali in zaklepali pred vsakim poštenim človekom.

Fr. Horvat.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Slovenska celjska gimnazija. Odposlanstvo celjskih Slovencev, v katero so bili izbrani dr. Sernee, dr. Hrašovec in Roš, je bilo preteklega dne pri štajerskem namestniku grofu Clariju in pri ministrskem predsedniku Gauču ter naučnem ministru dr. Hartelu. Izvedeli so, da je dr. Dečko proti namestniku Clariju v imenu vseh Slovencev izjavil, da so ti zadovoljni z njegovim travnikom kot stavbiščem. Isto je zatrjeval vitez Berks du-najski vladi v imenu svojih slovenskih volilcev. Vladnih krogov sklepi zadnjega zaupnega shoda celjskih Slovencev niso v njih prepričanju nič omajili, ker se še vedno sklicujejo na to, da je dr. Dečko voditelj in najbolj navdušen izmed Slovencev in da sta oba, gg. dr. Dečko in Berks, poslanca celjskega okraja. Da se ugodno reši zadeva celjske slovenske gimnazije, ne bo torej druga nič pomagalo, nego, da omenjena gospoda položita svoje mandate. — Odbor slovenjebistriškega političnega društva je dne 9. t. m. sklenil v zadevi celjske slovenske gimnazije sledečo resolucijo: Slovenjebistriško politično društvo odobruje in zastopa sklep zaupnega shoda v Celju dne 10. aprila 1902. S slovensko gimnazijo iz Celja ne gremo, naj pride kakoršnakoli sila od koder hoče.

Osebna vest. G. dr. Dragotin Klander, notarski kandidat pri g. dr. Firbasu v Mariboru, je vstopil v notarsko pisarno g. Barleta v Kozjem.

Poročil se je dne 6. t. m. v Št. Juriju ob Taboru g. Ludovik Plavšak iz Trbovelj z gđc. Julijo Južna.

S šole. Deželni šolski svet je v svoji seji dne 9. t. m. izrekel zahvalo načelniku krajnega šolskega sveta okolica Slovenjgradec g. Ivanu Schöndorfer za njegovo požrtvovalno delovanje v prid šole in šolarjev in nadučiteljevi soprogini gospej El. Vrečko za skrbno vodstvo šolske kuhinje pri ljudski šoli okolica Slovenjgradec.

Mariborske novice. Dne 5. t. m. se je drsal na ledu ob obrežju Drave 9 letni Ludovik Gnus, sin strojevodja. Upal si je predaleč na konec ledu, ki se mu je udril pod nogami. K sreči je priletel hitro vrtnarski pomočnik Franc Kodela, ki ga je potegnil iz vode. — V fari sv. Magdalene v Mariboru je letos meseca prosinca umrlo osemdeset ljudi! — Bogata beračica je umrla v mariborski bolnišnici dne 31. m. m. Marjeta Toričnik (Duričnik) 80 let

stara, rojena na Golavabuki, okraj Slovenjgradec, je zapustila dve hranilni knjižnici v vrednosti po 1200 K. Rajnka je sporočila tukajšnim cerkvam nekaj, nekaj pa tudi svoji sestri Tereziki, za katero se ne ve, kje da je. Toričnik je beračila po mestu in se od beračije živela.

Porotne obravnave v Mariboru so se pričele v pondeljek, dne 13. t. m. Prvi dan je bil obsojen 17 letni dijak J. Kociper iz Ptuja na eno leto težke ječe, ker je dal na pošto denarni zavitek, na katerem je bilo zapisano, da je v njem 1500 K v zlatih, med tem ko so bili sami krajcerji in deset vinarji. — Drugi dan je stal pred porotniki 22 letni August Fridl iz Rogoznice, ki je ubil z ročico dne 26. dec. l. l. Janeza Šic. Obsojen je bil na tri leta težke ječe — V sredo dne 15. t. m. so porotniki oprostili Janeza Reichwein, ki je bil obtožen zaradi nenravnosti.

Muršec in Šegula pomiloščena. Znani „Štajerček“ pesnik Muršec, ki je pomagal Šeguli umoriti njegovo ženo, in je bil na smrt obsojen, je sedaj pomiloščen v dosmrtno ječo. Istotako je tudi pomiloščen Šegula na dvajset let ječe.

Umrl je v Gradcu tehnik g. Davorin Cvetko, doma od Male nedelje pri Ljutomeru v 22. letu svoje starosti. — V Studenicah pri Poljčanah je umrla dne 9. t. m. v samostanu č. sestra Marta Prause. — V St. Ilju v Slov. gor. je umrl Janez Niderl v 84. letu; bil je Radeckijev veteran, dolgoletni šentiljski grobokop in povsod dobro poznan. N. v m. p. — V Žalcu je umrla Jozefa Veber, hišna posestnica in mati žalskega pismonoše, po dolgotrajni, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti v 54. letu svoje starosti. Sveti naj ji večna luč! — V zdravilišču Krapina je umrl g. Rudolf Kukec, trgovec, sin bivšega pivovarja g. Simona Kukca v Žalcu.

Luna bo mrknila dne 19. t. m. med 6 uro 54 minut in 9 uri 6 minut. Mrknjenje se bo videlo tudi v naših krajih.

Bela zastava. Pri Sv. Lenartu v Slov. gor. zavihrala je dne 11. t. m. zjutraj bela zastava raz sodno hišo. Vihrala je samo do popoldne, kajti prišel je mož, ki bo sedel en teden.

Jarenina. Zadnje nedeljo je v gostilni g. Orniga poučeval o vinoreji in sadje-reji potovalni učitelj iz Maribora. Mladeniči „mladeniške zveze“ so se v precejšnjem številu udeležili tega poučnega shoda. Tudi nekaj gospodarjev smo opazili. Da bi se takih poljudnih predavanj drugokrat še več gospodarjev udeležilo!

Surovi sinovi. Ključavničarski pomočnik Alojzij Masten iz Ormoža je tepel svojega očeta. Zaradi tega je bil obsojen na 6 tednov ječe. — Tudi 6 tednov je dobil posestnik Fr. Rihtarič iz Gradiča, ker je tepel svojega očeta.

Ptujske novice. Tukaj je umrl nekdanji župan ptujski dr. Franc Strafella. Rojen je bil od slovenskih kmetijskih starišev pri Sv. Marku na Dravskem polju, a se je izneveril svojemu narodu. Njegov sin, notar v Rogatecu, je seveda tudi „pristen“ Nmec, četudi s slovensko krvjo v svojih žilah. — Minoli mesec je imel župan ptujski, Ornik pravdo pred kazensko sodnijo. Tožil je železniškega uradnika pl. Schmuck zaradi razžaljenja časti. Ta je v pogovoru, ki sta ga imela sama med seboj, baje Ornigu nekaj očital zaradi pooblastila, katero je Ornik dobil od južne železnice, da je mogel žnjim pri volitvi za okrajni zastop v skupini velikega posestva voliti za nemško stranko. Schmuck kot Nmec si je izbral za zagovornika odvetnika dr. Jurtela. To pa menda zaradi tega, ker je dr. Plachki zastopal Orniga, dr. Fichtenau pa je bil poklican za prič, več nemških odvetnikov pa ni v Ptuj. Ker si je Nmec Schmuck vzel Slovenca za zagovornika, napali so ga zaradi tega vsi nemški časniki na najsirovejši, najgrši način. Pobili in ubili bi ga najraje, ko bi to bilo mogoče. Ali se gre tu za zaslužek kakega nemškega ali nemčurskega lačenbergerja?

Mogoče tudi nekaj! Pa glavna stvar je, da ptujskim nemčurjem ni prav, če slovenski svet izve, kaki poštenjaki so, kaj vganjajo, kaj vse storijo, kedar je treba Slovincem škodovati! In slovenski odvetnik je smel pri sodnji vse grehe slišati, katere so gospodje izpovedali, posebno še, kako so v navzočnosti g. župana Orniga, dr. Fichtenaua in žganjarja Maksa Strašila „popravljali“ pooblastilo južne železnice za volitev v okrajni zastop. Kaj ko bi tudi Slovenci one, ki zahajajo pri vsaki priliki k „nemškim odvetnikom“ vselej tako napali in njih zdelovali, kakor se je to g. Schmucku zgodilo?! Potrebno in koristno bi to bilo! Nemški in nemčurski odvetniki pa bi kmalu zginili, glad bi jih pregnal, tudi one v Ptuj!

Posnemanja vredno! Po seji občinskega odbora hajdinskega, v kateri se je razpravljalo o občinskem računu za leto 1904, povabil je gospod občinski predstojnik Matija Kancler vse odbornike v svojo hišo, kjer jih je s svojo ženo in hčerko prav ljubeznjivo pogostil. Razvila se je prav prijazna, vesela domača zabava, pri kateri so se pošteni kmetijski posestniki spomnili tudi naše prekoristne „družbe sv. Cirila in Metoda“. Na predlog občinskega svetovalca g. Mihaela Stole-a, ki je razložil namen in pomen tega društva v nas Slovincih in katerega je navdušeno podpiral občinski odbornik g. Jožef Zelenik, začeli so v korist družbe dražiti navadno papirnato smodkovnjačo. Izklicna cena je bila 1 vinar. Dražba je bila vedno živahnejša, večkrat uže je hotel gospod Zelenik zaklicati „in k tretjemu“, a zopet se je oglašil drugi in tako je šlo dalje. Ko je končno g. Zelenik zaklical „k tretjemu“, se je denar preštel in glej! naštel smo 7 kron 39 v, kateri znesek se je odposlal družbenemu vodstvu v Ljubljano. Živeli vrli možje! „Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača!“

Spod. sv. Kungota. Smrtna kosa kosi neprenehoma tudi pri nas. Dne 9. t. m. izročili smo materi zemlji telo našega dolgoletnega cerkvenega ključarja g. Jožefa Černe. Bil je pokojni značajan Slovenec, vzoren gospodar, odkritosrčen prijatelj duhovnikov, bil je mož blagega in dobrega srca, ki je rad pomagal, kjer je mogel, zato pa je bil v obče priljubljen in spoštovan, kar je pokazala velikanska udeležba pri njegovem pogrebu. Bodi mu lahka zemljica domača! — Dne 3. t. m. pokopali smo pridnega mladeniča Franca Curk. Bil je zvest bralec in tudi naročnik „Slov. Gospodarja“. Čast njegovemu spominu!

Oplotniški posilinemci si ne morejo misliti, da bi kdaj Slovenci tam gospodovali, zato so se neki zopet proti občinski volitvi dne 31. jan. t. l. pritožili. Oni, ki so sami zapisnik volilcev vredili in tudi volitveno komisijo sestavili, katera je štirim Slovincem izročena pooblastila nepostavno zavrgla in je pustila Martina Polegek voliti, čeravno je bil kot Anton zapisan, Franceta Kolar in Janeza Sevšek pa neopravičeno odvrгла, ker sta hotela slovensko voliti. V krivici in brezobzirnosti se sami obsojete!

Vlomi v Trbovljah. Tatove so imeli v noči na 8. t. m. na Vodah. Vlomili so v restavracijo in odnesli nekaj žganja in jedi. Pri trgovcu Sporku so jih pregnali s streli, predno so si mogli kaj naložiti. Tudi v Molovo trgovino se jim ni posrečilo priti. Na sumu imajo nekega bivšega restavracijskega uslužbenca.

Celjske porotne obravnave. Prvi dan dne 13. t. m. je bil obsojen 19 letni čevljarški pomočnik Rudolf Maček iz Gaberja zaradi uboja na dve leti težke ječe. — Zaradi požiga je bil obsojen dne 14. t. m. 18 letni delavec Janez Kovač iz Kostivnice pri Rogatecu. Javil se je sam sodniji, da je užgal posestniku Alojziju But hišo. Komaj 18 letni fant je že bil večkrat kaznovan zaradi tatvine in je že enkrat sedel v prisilni delavnici. Prisodili so mu zopet pet let težke ječe.

Občine celjskega okraja se že pritožujejo proti jerobstvu vladnega komisarja, ki sedaj vodi posle celjskega okrajnega zastopa.

Vsiljuje njim prav po židovsko svojo edino zveličavno nemščino s svojimi nemškimi dopisi. Ne vemo, ali ima zato navodilo od višje oblasti ali sam na svojo pest računi na potrpežljivost slovenskih županov. A moti se, vsaka sila do vremena, slovenski župani bodo že znali braniti svoje pravice in pride čas, da bode tudi slovenski lev opustil svojo krotkost in potrpljenje. Tudi v drugem uradovanju dela imenovani gospod sitnosti našim županstvom, o čemur bomo, če bode treba, še tuji natančneje poročali.

Laško pri Celju. Slovenski trgovci so: Cimperšek, Elsbaher, Časl, Zorko in Železnik. Slovenci, kupujte pri njih!

V Žalcu je vlomil neznan tat v noči od 2. do 3. t. m. v gostilno J. Rojca. Razdril je na prtiličnem oknu železno mrežo ter zlezel v sobo, kjer je vzel nekaj denarja in popil pol-druge liter vina.

Vitanjske novice. V nedeljo, dne 12. t. m. je podpredsednik bralnega društva govoril o rusko-japonski vojski. Številni poslušalci so se zelo zanimali za razpravljanje. Vrli pevski zbor pajih je z bojnimi pesnimi še bolj navdušil. — Ena oseba protestantske vere se je zopet vrnila v naročje edino zveličavne rimskokatoliške cerkve. Tako je prav!

Iz Sevnice pri Savi se nam poroča, da je kupil veleposestvo Blanca neki Nemeč Rudolf Ditmar, ki hoče tam ustanoviti žrebčarno.

Uravnava Pesnice. C. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru naznanja, da je došel od deželnega odbora načrt za uravnava Pesnice v občinah Gradiška in Rošpoh v dolgosti 510 metrov. Po tem načrtu se mora napraviti več prekopov, zmanjšati velike ovinke in narediti močne obrežne utrdbe; tudi se namerava most na občinskem potu Rospoh-Gradiška preložiti oziroma podaljšati. Ti načrti so pri okrajnem glavarstvu na vpogled. Komisijski pregled se bo vršil v torek, dne 28. t. m. na licu mesta, začetek ob 10. dopoldne na okrajni cesti pri Heclovi gostilni. Pri tem obhodu se bo tudi razpravljalo o potrebnih odstopih in obremenitvi zemljišč. Sprejemali se bodo tudi tukaj slučajni ugovori. Na poznejše ugovore se ne bo oziralo.

V Remšniku pri Marnbergu so dne 9. t. m. vršile volitve v občinski odbor ter so bili samo slovenski možje izvoljeni in sicer: I. razred. Miha Milhberger, Blaž Kolečnik, J. Kolečnik P. Pokrznik. II. razred: Lenart Lešnik, Anton Hartman, Jurij Grögl. A. Belina. III. razred. Aleš Koren, Jurij Voglar, Janez Vezonik, Peter Grögl. Pričakovati je, da bo prihodnji župan začel slovensko uredovati, ker so v odboru sami značajni slovenski možje. Živel!

Urednik „Slov. Štajerca“ napaden. Iz Kranja se poroča: Od nedelje na ponedeljek, dne 4. in 5. t. m. se je prikradel neki Ivan Baudek v stanovanje g. Ivana Križmana, urednika in izdajatelja „Slov. Štajerca“, ter mu najprej zažgal posteljo, potem pa začel daviti spečega Križmana, katerega je potegnil raz posteljo, mu pokleknal na prsi, ter mu s pestmi in suvanjem prizadejal okrog 15 več ali manj nevarnih ran. K sreči je slišal v zadnjem trenutku hišni gospodar divje kričanje in ropotanje ter hitel gledat, kaj se godi. Tako je rešil Križmanu življenje. Baudeka so potem zaprli. Baudek je tuptatam pomagal pri upravnistvu lista. Kaj ga je privedlo do tega groznega čina, ali kak določen namen ali blaznost, to izkaže že uvedena preiskava.

Pozor naborniški zavezanci! Po § 34 vojnega zakona imajo v smislu tega zakona olajšave oziroma oprostitev v vojaški službi sledeči vojaški zavezanci: a) edini sin takega očeta ali matere vdove, ki ne moreta več za se skrbeti, ali pa edini zet, ako razmere, na katere se opirajo pravice tega poslednjega, niso že bile za časa, ko se je ženil; b) po očetovi smrti edini vnuk deda (starega očeta), ki ne more več za se skrbeti, ali babice (stare matere) vdove, če nimata sina; c) edini brat ali polubrat bratov in sester, ki nimajo ne očeta in ne matere in pa edini polubrat bratov

in sester, ki nimajo očeta. Prošnje, ki so z prilogami vred koleka proste, so vposlati do 1. marca pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu. Pridjati so sledeče priloge: 1. prošnja samo, v kateri je popolnoma dokazati pravico do olajšave; 2. od občinskega urada potrjeno spričevalo o nramnosti (v to predpisani obrazci se zaradi jednostavnosti dobivajo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru); 3. od župnijskega urada izdano in potrjeno rodovinsko izkaznico; 4. od prositeljev, ki so posestniki, zemljiško-posestne pole in davčne knjižice, oziroma nanašajoče se plačilne pole.

Društvena poročila.

Za mariborsko dijaško kuhinjo so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Iz Veržeja kot kruh sv. Antona 4 K, župnik Štefan Turkuš 10 K, kaplan Vid Janžekovič 2 K, Šiško Filomena od Sv. Benedikta 10 K, deželno sodni nadsvetnik dr. Franc Vovšek namesto venca na grob g. dr. Glančnika 20 K, dr. Franc Jurtela 10 K, Posojilnica v Dolu 10 K, posestnica pri Sv. Marjeti ob Pesnici kot kruh sv. Antona 5 K, Koser Franc. posestnik v Juršincih 2 K, dr. Matej Schmiermaul 10 K, Posojilnica v Framu, namesto venca na grob dr. Glančnika 20 K, kaplan Ivan Goričan 10 K. Prisrčna hvala! Vodstvo dijaške kuhinje prosi nujno podpore, kajti blagajna je prazna in ubogih dijakov je mnogo podpore potrebnih!

Družba sv. Cirila in Metoda je zopet sprejela od založnika družbenih vžigalic, tvrdke J. Perdan v Ljubljani, znaten prispevek 1000 kron. Družbi prihaja torej od prodaje vžigalic trajen dohodek in zato pozivljamo slovensko občinstvo in posebno slovenske trgovce, da kupujejo samo vžigalice „družbe sv. Cirila in Metoda“.

Sv. Ilj v Slov. gor. Naše bralno društvo imelo je zopet svoj letni občni zbor. Udeležba bila je nenavadno velika, kakor še menda dozda ne. Da se res vse zanima za naše tukaj ob meji prepotrebno društvo, razvidelo se je iz poročila odborništva. Društvo je imelo lani 80 udov, ki pa so tudi vsi plačali svojo udnino. Imeli smo poučno predavanje in dve veselici z gledališko igro in tombolo. Gospodarilo se je tako dobro, da je poleg velikih stroškov še vendar ostalo v blagajni čistih 140 K. — Dosedanji predsednik je odločno odklonil zopetno izvolitev in je priporočal predsednika-kmeta. Zato so bili enoglasno izvoljeni: Predsednik Anton Hauc, posestnik in župan v Ceršaku, podpredsednik Matija Kelemina, tajnik Jakob Rauter, blagajnik Josip Draž, odbornika: Franjo Žebot in Josip Kermauc. — Da društvo tako prospeva, se moramo pred vsem zahvaliti naši probujeni mladini, ki se ne vstraši nobenega truda in nobenih žrtev. Zato začnemo tudi novo društveno leto z najboljšimi nadami. Z Bogom za narod!

„Dekliška Zveza“ bralnega društva pri Sv. Ilju v Slov. gor. se je ustanovila dne 12. svečana. Bil je to res dan veselja, da, nepozabljiv dan za šentiljska dekleta. Bilo nas je zbranih kakih petdeset. Po prisrčnem pozdravu g. duh. voditelja je voditelj mladeniške „Zveze“ prebral in razložil pravila, kar smo poslušale z največjim zanimanjem. Saj smo zdaj videle, da se vendar enkrat uresničijo naše najsrnejše želje. Vršila se je potem volitev in so bile izvoljene v odbor: Micika Žebot, voditeljica in Micika Štelcer, nje namestnica; Micika Kren, tajnica in Micika Lenhart, nje namestnica; Micika Reich, blagajničarka; Lenica Hauc in Rozika Lenc, odbornice; namestnice pa so Trezika Hamer in Rozika Lorber. Zapisalo se je takoj v Zvezo okoli 40 deklic. Navdušenje je bilo veliko; kazalo se je v krasnih govorih. Pismeno so nas pozdravila benediška dekleta; jareninska „Zveza“ pa je poslala na zborovanje troje vrlih deklet. Predsednica Rojsova je v vznesenih besedah pozdravila mlado posestrimo. Res občudovali smo njen nastop, in da so nam tudi njene lepe besede segle v srca,

pričalo je glasno pritrjevanje in burno ploskanje. Pa kdo bi mogel povedati vse lepe in navduševalne besede, ki so jih govorila tudi domača dekleta, posebno Micika Štelcerjeva, Žebotova in Krenova! Skoro bi pozabile na dom, tako veselo je bilo. Če je morebiti tudi katera prišla na zborovanje nekako hladna bolj iz radovednosti, domu se je vsaka vračala s srcem polne gorečnosti, ki je pripravljeno storiti vse za Boga in domovino. S srčno željo, da bi ta prva gorečnost tudi ostala in da bi nas zmiraj družila tako lepa vez edinosti kakor danes, smo se poslovile od prvega poučnega zborovanja, kjer bomo nadaljevale svoje s tolikim navdušenjem pričeto delo. Vrla dekleta, res nepozabljiv nam mora biti dan 12. svečana, ko smo se nekako duševno prerodile k novemu delavnemu življenju po lepem geslu: Z Bogom in Marijo za slovensko domovino! Le vrlo naprej!

Bralno društvo v Studenicah. V nedeljo, dne 12. t. m., po zjutrajnem sv. opravilu je predaval pri nas v šoli potovalni učitelj g. Franc Goričan in sicer: o gospodarski samozavesti, o glavnih ovirah kmetijskega napredka, nekaj o vinarstvu, sadjarstvu in živinoreji in o zboljšanju travnikov in njiv. Drugič pride dne 23. t. m., to je prihodnji četrtek. Podučeval bode o novih nasadih ameriške trte v vinogradih v Hlačah, če vreme dopusti. Želimo, da pride še večkrat, če mogoče vsak mesec! Podučeval bo tudi o gospodinjstvu, zato ste povabljeni ne samo fantje in možje, temveč tudi ženske.

Kmetijsko društvo za ptujski okraj. Že pred leti se je v Ptuj osnovala zadruga pod imenom „Kmetijsko društvo za ptujski okraj.“ Ta zadruga ni konzumno društvo, katero bi blago kupovalo in udom na drobno prodajalo, ampak ima namen, za svoje ude kupovati semena, gnojila, sadje, stroje, za svoje ude prodajati gospodarska pridelke. Glavna naloga zadruge je posredovanje pri nakupu in prodaji! Ker zadruga do letos ni imela zadosti udov, ni mogla začeti delovati. Akoravno je ptujski okraj eden večih, ni bilo do letos med kmečkim ljudstvom zanimanja za tako zadrugo; napravili so se razni poskusi, pa vse je spodletelo! Kmečki posestniki pač nočejo uvideti, česar jim je potrebno, kaj jim more pomagati, koristiti! Dne 5. februarja t. l. imeli so posestniki v Narodnem domu zopet pogovor. Tokrat jim je bila sreča toliko mila, da je pristopilo več udov, da se je izvolilo, oziroma potrdilo načelstvo, da se je prišlo do sklepa, da začne kmetijsko društvo letos vendar enkrat delovati. Načelstvo je sprejelo od udov naročilo za veliko množico ovsa, detelje, raznih gnojil, strojev, galice, žvepla itd. Upamo, da se bo to naročilo dobro izvršilo, da bodo naročniki dobili dobro blago za pošteno ceno! Potem se bodo morebiti tudi tisti neverni Tomaži med našimi kmeti spreobrnili, kateri sedaj ob strani stojijo in čakajo — na pamet!

Bralno društvo v Podvincih pri Ptuj je imelo svoj 11. občni zbor dne 2. t. m. na domu predsednika. Izvolil se je sledeči odbor. Petrovič Franc, predsednik, Čeh Tomaž, podpredsednik, Brus Tone, tajnik, Pukšič Tone, blagajnik, Kureš Peter, knjižničar, Toplak Martin in Grabar Tomaž, odbornika. Društvo ima povprečno vsako leto okoli 50 udov, domačih kmetov. Naročeni smo na 3 iztise „Slov. Gospodarja“, „Domovino“, „Slov. Štajerca“, „Kmetovalec“ in knjige družbe sv. Mohorja. Čita se marljivo!

Bralno društvo pri Sv. Miklavžu bl. Ormoža je imelo v nedeljo, dne 5. svečana svoj letni občni zbor, pri katerem se je izvolil sledeči odbor: predsednik g. Anton Pajtler, podpredsednik g. Matija Vogrin, blagajnik g. Martin Šalamun, knjižničar g. Milan Vršič, tajnik g. Drago Pinterič, g. Jožef Meško in g. Franc Bratušek, odbornikova namestnika g. Oton Vrbnjak in g. Matija Dolinar. Društvnikom so na razpolago sledeči časopisi: „Domovina“ (2 izst.), „Slov. Gospodar“, „Naš Dom“, „Kmetovalec“ (2 izst.), „Slov. Čebelar“, „Knajpovec“, „Jež“, „Naš List“, „Slovenski

Stajero" (2 izt.), „Süd. Presse“, (podaril g. Fr. Bratušek) in „Dom in Svet“ (podaril g. Fr. Bratušek). Razen tega ima društvo mnogo knjig leposlovne in podučne vsebine.

Bralno društvo za ljutomersko okoličico je pri svojem petem rednem obnem zboru dne 22. prosinca 1905 enoglasno z vsklikom izvolilo sledeči odbor: g. Jan. Ev. Kociper, predsednik; g. Ferdinand Ciuha, podpredsednik; g. Janko Karba, tajnik; g. Ognjeslav Škamlec, knjižničar; g. Rudolf Dostal, knjižničarjev namestnik; g. Fran Zacherl, blagajnik; Franc Dolamič in Filip Sršen, odbornika. V preteklem letu je društvo prirelo poučna predavanja, katerih se je udeleževalo z vidnim zanimanjem mnogo občinstva. Predaval je kmet Jožef Karba iz Krapja dvakrat, g. Srabočan Ant. enkrat in g. J. E. Kociper trikrat. Kakor je razvidno iz blagajničarjevega poročila, si je društvo tudi gmotno opomoglo. Tombola v to svrhu prirejena je nenavadno dobro uspela. Bog blagoslovi društveno delovanje tudi v novem letu!

Dobrna pri Celju. „Bralno društvo“ na Dobrni je imelo dne 29. jan. svoj občni zbor. Iz poročil posnamemo, da je bilo leta 1904 društveno življenje nenavadno živahno. Razven mnogih poučnih zborovanj obhajalo je društvo lansko leto tri večje slavnosti med tem svojo desetletnico. Načrnilo si je svojo društveno zastavo, ki se je blagoslovila na slovesen način in ki je sedaj največji ponos društva, pa tudi največja jeza dobrnskih nemčurčkov. Napravilo je društvo tri izlete z zastavo. Udov je bilo okoli 130. Dohodki društva so znašali lansko leto nad 1000 kron, blizu toliko pa tudi izvanredno veliki stroški. Knjižnica je narastla na 500 knjig. Izposodilo se je nad 700 knjig. Vsa poročila so se vzela s pohvalo na znanje. Pri volitvi je bil izvoljen z eno izjemo prejšnji odbor. Posebno zanimanje na obnem zboru je vzbudil mladenič Pušnik Matevž, kateri je v lepih in premišljenih besedah vzbujal mladeniče k narodnemu delu in pametnemu življenju. Par krepkih je padlo tudi na naslov slovenskih starišev na Dobrni. Se pač vidi, da „mladeniška zveza“ rodi sad, čeravno bi jo dobrnski šnopsarji in nemčurji najraje živo pokopali. „Dekliška zveza“ je postavila svoj pevski zbor, ki je pel med posameznimi točkami mične pesmice. — Za prihodnje leto sicer odbor ni ničesar izdal, a gotovo je, da ima kake skrivnosti, s katerimi nas hoče presenetiti. Da ne bo spal, to mu verjamemo. Torej pa čakajmo in podpirajmo, širimo in priporočajmo izvrstno in delavno društvo med znanci in prijatelji. — Dobrnski.

Gospodarske stvari.

Zadruga tersničarjev-trgocev.

Zasebne trsnice se po deželi čedalje bolj množijo, one pripravljajo čedalje več in čedalje boljega cepljenega trsja. Čedalje bolj prihajamo v pravo smer. Zasebne trsnice pripravljajo trsje za lastno porabo v lastnih vinogradih pa tudi za kupčijo. Iz stvarnih ozirov so ravno male zasebne trsnice največjega splošno gospodarskega pomena. Ne le, da večje število teh pripravi lahko mnogorobe, vsled česar je vinogradnikom olajšano, da svoje vinograde prenove, temuč take trsnice dosežejo tudi boljše vspehe nego take ki imajo prevelik obseg. V odstotkih raste v malih trsnicah vsled večje natančnosti, kakor izkušnja kaže, mnogo več cepljen. Roba je pa tudi boljša. Narodno gospodarski činitelji, delo, narava in kapital so v tem slučaju mnogo bolj produktivni, narodov dobiček je v vsakem oziru večji. Posebne važnosti je pa, da je prav za prav le potom malih trsnic mogoče doseči gospodarsko velevažen smoter, pridobitev najbolj rodovitnega trsja. Nikoli ni preveč povdarjanja, da so vspehi vinogradarstva bistveno odvisni od izbiranja le najrodovitnejih trsov za razmnoževanje. Cepiči se naj režejo zanesljivo le od gotovih vrst, pa tudi med temi vrstami se morajo izbirati najrodovitejši trsi. To zadačo zamore le lastnik majhne trsnice posebno če

je obenem lastnik vinograda, temeljito rešiti. Cim izvršijo vneti trsničarji vse te naloge primerno natančno tedaj je za vinogradnika, ki je primoran svoje pridelke kupovati, gotovo najboljšo če se na take male trsničarje obrne. Tam bi lahko dobil pod gotovimi predpogoji najboljšo rebo.

V korist trsničarjev samih morajo isti na vsak način v kupčiji opustiti napake, katere so dosedaj delali, napake, ki so popolnoma neosnovane, katere se z količkaj razumnim postopanjem kaj lahko izprijijo. Posamezni nepošteni, nezanesljivi pa tudi nerazumni trsničarji so stvari zelo škodovali, z prodajo neprimerno sortirane robe neprimerne kakovosti. Taka lažnjiva ali nespametna kupčija je kupca oplasila, zle posledice se sedaj pokažejo. Enkratni večji dobiček ne plača zgub za prihodnost. Enkrat prekanjeni kupec ne kupuje več rad cepljenega trsja, rajši zeleno cepi. Le nekaj takih po hitrem dobičku koprnečih trsničarjev kvari zaupanje do vseh. Slišimo v tej zadevi premnogokrat opravičene tožbe. Zaupanje kupcev pridobiti je toliko kakor privlačno silo pomnožiti. To se da z dobro voljo še doseči.

Trsničarji, ki imajo za trsnice prav vgodne pogoje, tako podnebje, zemljo, spretnost itd., kaj lahko najdejo v trsnicah smelo smemo trditi za vedno svoj lep dobiček. O nadprdukeji ni govoriti. Moramo pač računati, da se bo moral v vinogradih vpeljati najmanj 30 letni kolobar. Tako bodo potrebovali vinogradniki te naše dežele na leto do 8,000.000 rabljivih, to je najboljših cepljenih sadik, da se obseg sedanjih vinogradov ohrani. Pri pravilno vredenem vinogradarstvu bo prišlo samo v naši deželi vsako leto po 2000 oralov za nasajati. Naše vse kupčijske trsnice bodo imele toraj dovolj dela da zalagajo vinograde z potrebnimi sadikami. Večji del vinogradnikov, ki nimajo vsi tako ugodnih pogojev za trsnice bo tudi znanprej bolje storil če bo trsje kupoval iz trsnic, ki imajo vgodnejše pogoje. Se ve bodo vinogradniki s časom tudi tako pametni ter kupovali le porabne sadike, to je take I. kakovosti. Pametni trsničarji naj toraj dvomljivo II. kakovost opuste. V kvar jim je in jim bo tudi, če ima vinogradnik vsled slabe robe škodo.

Da posamezni trsničarji svoje trsje navadno težje prodajo je več vzrokov. Eden je, da po slabih letinah vinogradniki toliko ne rigolajo največji pa je glavna hiba vsakega manjega podjetja, trgovinska nezmožnost. Mej tem ko zamore mali trsničar mnogo bolj in vspešneje producirati, zamore večji, ki ima z svojo trsnico sicer več stroškov in manj vspeha, pa svoje trsje bolje in lažje spečati. Ugodnosti produkcije grejo majhnemu trsničarju vsled težje prodaje v zgubo. Temu se pa da opomoči!

Premotrivajmo najprej, zakaj da mali trsničar svoje trsje težje proda? V prvi vrsti nima nikakih zvez, omejen je le na odjemalce bližnje okolice. Za reklamo, za pridobitev širšega okolišča za spečevanje pa mali trsničar ne zamore mnogo storiti. Če se pa spečevanje omeji le na najbližji okoliš, je pač naravno, da se čuti v istem kmalu nadprodukcija, kajti trsnice se v posameznih krajih kjer so za njih posebno vgodne razmere stiskajo. Le okolico takih krajev pridelava se kmalu preveč. Okoliš za spečevanje mora se toraj razširiti čez celo deželo, če treba, tudi čez druge dežele, ki imajo manj vgodne razmere za trsnice. Posamezni mali trsničar bo to težko dosegel, če se tudi ne vstraši nekaj stroškov za reklamo. Kupec kupuje rajši od večjih znanih tvrdk, ki mu z njih glasom in drugače nekako jamčijo za dobroto robe. Saj ima tudi nekako prav. Pri mojem potovanju imam premnogokrat priliko se prepričati o opravičenosti tega načela. Dandanes je tudi poraba cepljenega trsja razmeroma k obsegu vsako leto iz večerinih novih nasadov razmeroma majhna. V mnogih krajih sadijo še dandanes le divjake, katere z časom na zeleno posipajo ter razgrobajo.

J. Belé.

(Konec pride.)

Društvena naznanila.

Bralno društvo pri Sv. Lenartu v Slov. gor. priredi dne 19. svečana t. l. v prostorih g. M. Poliča svojo produstno veselico s petjem, tamburanjem in prosto zabavo. Opozarjamo slavno občinstvo, da tokrat nastopi prvih omlajeni društveni moški zbor s celo vrsto novih in zanimivih pesmi. K mnogoštevilni udeležbi vabi odbor.

Bralno društvo „Edinost“ pri Sv. Juriju v Slov. gor. ima prvo mladinsko slavnost s petjem in z igrama: „Sv. Neža“ in „Ne vdajmo se!“ dne 26. t. m.

Bralno društvo v Studenicah priredi v nedeljo, dne 26. t. m. srečolov! Obilne udeležbe prosí odbor!

Čitalnica v Šmarji pri Jelšah priredi veselico dne 18. februarja 1905 v dvorani g. Karola Jagodiča ml. Svira polnoštevilna šmarska godba. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Kmetško bralno društvo na Hajdini priredi v nedeljo, dne 19. svečana t. l. v šolskih prostorih veselico s petjem, tamburanjem in šaloigro „Pravica se je izkazala.“ Začetek ob 4. uri popoldan. Sedeži 50 h, stojišča 20 h. Ker se posebna vabila ne razpošiljajo, vabi tem potom vse naše ude, naše somišljenike in prijatelje društva — odbor.

Katoliško delavsko društvo v Trbovljah ima dne 19. svečana 1905 ob 4. popoldan v gostilni gosp. Alojza Kos svoj občni zbor h kateremu vabi vse svoje ude — načelstvo.

Stara cesta. Za nedeljo, dne 19. februarja naznanjena veselica se je prelozila na nedeljo, dne 26. febr. po 5. uri popoldan.

„Dekliška zveza“ jarenska ima v nedeljo, dne 19. t. m. po večernicah svoj občni zbor z govori, deklaracijami, poročilom o delovanju l. l. in volitev novega odbora.

Gospod. bralno društvo pri Sv. Urbanu bl. Ptuj ima svoj občni zbor dne 26. svečana z običajnem vzporedom in s podučnim predavanjem.

Južnoštajersko kmetijsko društvo v Žalcu vabi h glavni skupščini, katera se bode vršila dne 19. t. m. ob pol 3. uri popoldne v dvorani Hausenbichlerjeve gostilne v Žalci s sledečim vzporedom: 1. Poročilo o delovanju društva v minolem letu. 2. Pregledovanje, oziroma potrjenje letnega računa. 3. Razgovor o razstavi v Londonu leta 1905. 4. Razgovor o hmeljskih sušilnicah v obče in o nasadih na žico. 5. Praktični izkusi o hmeljarstvu. 6. Nasveti. — K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor hmeljarskega društva.

Društvo „Kmetovalec“ v Gotovljah priredi veliko veselico v nedeljo dne 19. svečana 1905 točno ob 6. uri zvečer v prostorih gostilne gosp. Franceta Malgaj v Gotovljah. Vzpored s petjem in gledališkima predstavama „Županova Micka“ in „Pravica se je izkazala.“ Vstopnice se dobivajo od 16. t. m. nadalje v trgovini g. Franceta Malgaj v Gotovljah in na dan veselice pri blagajni, ki se odpre ob 5. uri popoldne.

Listnica uredništva: G. dopisovalcem: Ne-katere reči so morale zopet izostati zaradi pomanjkanja prostora. Oprostite nam!

Listnica upravnništva: Prve številke letošnjega leta ni več na razpolago!

Loterijske številke.

Gradec 11. februarja: 89 32 14 4 81
Dunaj 11. februarja: 45 47 79 74 63

Tržne cene

v Mariboru od 4. do 11 februarja 1905.

Živila	100 kg	od		do	
		K	h	K	h
Pšenica		20	20	21	—
rž		16	—	16	60
ječmen		15	60	16	40
oves		15	40	16	20
koruza		16	20	17	—
proso		16	30	16	90
ajda		15	50	16	40
seno		5	—	5	50
slama		3	60	5	80
	1 kg				
fižola		—	22	—	28
grah		—	40	—	48
leča		—	40	—	64
krompir		—	7	—	8
sir		—	34	—	68
surovo maslo		2	—	2	80
maslo		2	—	2	40
špeh		1	20	1	28
zelje, kisló		—	20	—	26
repa, kislá		—	20	—	24
	1 lit.				
mleko		—	18	—	20
smetana, sladka		—	40	—	56
„ kislá		—	60	—	64
	100 glav				
zelje		—	—	—	—
	1 kom.				
jajce		—	8	—	—

Vsaka beseda
stane 2 vin.Najmanjša objava
45 vin.**MALA OZNANILA**

Vsaka beseda stane 2 vin.

Vsaka beseda
stane 2 vin.Večkratna objava
po dogovoru.

Ti inserati se sprejemajo protisamo predplačilo. Pri vprašanih na upravnništvo se mora pridejati znamka za odgovor.

Proda se.**Stampilje** iz kavčuka, module za predtiskarije izdeluje po ceni Karol Karner, zlatar in graver v Mariboru, gospodarska ulica št. 15.
426 51-84**Zeljno seme** (kaps) zanesljivo kavlivo edino pravega Kašelskega zelja, katero naredi lepe, trde glave ter rodi v vsaki zemlji. Prodaja dokler je kaj zaloge; navadno žlico (20 gr) za 80 vin. poštnine prosto. Ign. Mercina, posestnik in trgovec v Zgoranjem Kašlju, p. Zalog, Kranjsko. Pri manjših naročilih sprejemajo se tudi pisemske znamke. Na naročila brez denarja se ne ozira. 803 18-11**Vinogradniki pozor!** Naznanjam, da imam za letošnjo pomlad več tisoč na suho cepljenih trt na prodaj in sicer 10.000 kom. silvaner, 10.000 kom. traminer, 10.000 kom. laški risting, 1000 kom. mozler vse na podlagi Rip. port. 6000 kos. divjevok R. P. Cepljenim trtam I vrste je cena 1000 kom 160 K, divjakov 1000 kom. 20 K, vse tite so lepo zaraščene, lepo vkoreninjene. Vinogradniki naj si blagovolijo osebno ogledati. Naročniki naj se oglasijo pisмено ali ustmeno. Prodajalo se bo, dokler bo kaj zaloge pri Janezu Toplak na Kukovi. Pošta Juršinci pri Ptuj. 48 4-4**Mesarija**, dobro idoča, z vsem potrebnim opremljena, pri cerkvi, četrt ure od Maribora, kjer ni nobenega mesarja, se da v najem. Meso se tudi lahko vsako sredo in soboto v Maribor na trg vozi. Vprašati je Koroška ulica št. 79. Maribor. 49 3-3**Krma se prodaja.** J. Pevec, gostilničar na Ljubnem v Savinski dolini ima pri svojem posestvu v Zibiki do 80 m. stotov lepe brežne krme na prodaj. Cena po dogovoru, postaja blizu, krma se lahko na licu mesta iskrmni, ker je hlev in vavest na razpolago, v tem slučaju je ugodnejša cena. 52 3-3**Lepo vinogradno posestvo** v najboljšem stanju, 15 min. od Celja, katero meri 24 oralov in sicer: 2 1/2 orala rigolanega z žlahtnimi ameriki trtami zasajenega vinograda, 7 1/2 oralov dobro zagnojenega sadnega vrta, 14 or. doraščene gozda, se prodaja. Redi se lahko 4-5 glav živine. Cena 9.000 fl. Polovica lahko ostane vknjižena. Ponudbe pod „N 15“ poste restante Celje. 53 3-3**Dve mali posestvi** se prodasta, 10 minut oddaljeni od trga Sv. Jurij ob juž. žel., okoli 5 oralov njiv, travnikov, sadonosnika in vrta, hiša in gospodarsko poslopje je v najboljšem stanju. Cena in natančnejši pogoji se izvejo pri lastniku Boštjanu Guzeju, Pešnica, pošta sv. Jurij ob juž. žel. 58 3-3**Kupujem fižolo**, zrnje vsake vrste, sres (vinski kamen) po najboljši ceni. V. Murko, trgovec, Maribor, Mellingerstrasse 24. 63 3-3**Lepa zidana hiša** se prodaja v Studencih pri Mariboru, 10 minut od Jožefove cerkve s štirimi stanovanji, rodovitno njivo 1/4 orala, mesečna najemnina 46 K; vpraša se pri Francu Cerič, posestniku v Studencih. 67 5-2**Trtorejci!** Imam 8000 rožja rip. portalis I vrste za oddati. Cena 14 kron za tisoč. Martin Debelak, posestnik Sv. Mohor, pošta Slatina, Štajersko. 70 4-2**Vinograd**, ki leži v Srečah, občina Pečke, pošta Makole, meri 2 orala in ena zidana hiša z 2 kletima se prodaja. Več se izve pri g. Jurij Sagadin, posest. v Spod. Gorici, pošta Rače. 77 2-2**Kovačnica**, dobro idoča, s hlevom in nekaj zemlje, se da v najem. Izurjeni kovači naj se oglasijo pri Juriju Sagadinu v Slovenji vasi pri Ptuj. 83 2-2**Posestvo** na prodaj, obstoječe iz enonadstropne hiše s 5 sobami in 2 kuhinji, veliko gospodarsko poslopje, in tri orale zemljišča, vse v dobrem stanju. Posestvo je ob okrajni cesti pol ure od Kozjanskega trga. Hiša je pripravna za gostilno, ali malo trgovino. Cena 3600 kron, 1800 kron je sproti za plačati, ostanek pa v letnih obrokih. Kdor želi kupiti, naj se zglaši pri Francu Kunej, posestniku v Podsvetju št. 47. 105 2-1**Preša za olje**, še prav v dobrem stanju, se prav po ceni prodaja pri Anton Perko, posestniku pri Sv. Marjeti ob Pesnici. 107 1-1**Novo zidana hiša** v Studencih z dvema stanovanjema, mali vrt, 1 klet, se po ceni prodaja. Naslov pove upravnništvo „Slov. Gospodar“ v Mariboru. 90 3-1**Gostilna** z lepo hišo, vrtoma in lepim sadonosnikom, s popolno koncesijo, tabaktrafiko in mala trgovina, na lepem kraju blizu mesta in kolodvoru na Spodnjem Štajerskem, se po nizki ceni prodaja. Sodi tudi za ponziioniste. Zve se pri upravnistvu in pisмено Slov. Bistrica, posterestante 3000. 89 3-1**Mala najeminska hiša**, z velikim vrtom, z lepimi sadnimi drevesi, vodnjak, gosp. poslopje in pol orala njive, lepa lega, 15 minut iz mesta, se prodaja. Naslov v uprav. 92 6-1**Malo posestvo**, 5 oralov zemlje, 10 minut od postaje St. Ilj v Slov. gor., se po ceni prodaja. Sebast. Leopold v St. Ilju v Slov. gor. Tam se tudi odda 12 hrastovih dreves od korenine. 96 2-1**Lepo posestvo**, obstoječe iz izvrstnih sadonosnikov, z najboljšimi vrstami sadja, vinogradov, ki so že na ameriški podlagi predelani in travnikov, pripravljenih za namakanje, v skupnem obsegu 50 oralov, prodaja se z vsem kakor stoji za razmeroma prav nizko ceno 18.000 gld. Natančneje se zve pri upravnistvu. 94 2-1**Lepa hiša** s 6 stanovanji, dva lepa vrta, velika klet, kuhinja za prati, studenec in vse druge potrebščine, se prodaja po nizki ceni v Studencih št. 125 blizu železniške tovarne. 98 1-1**Lepo posestvo** 20 in pol oralov, 4 hiše z gospodarskim poslopjem, se takoj po nizki ceni prodaja. Naslov pove Jožef Petrič, posestnik v Vertiči Zgornja Sv. Kungota. 99 3-1**Lepo posestvo** v lepem kraju, v bližini državne ceste in železniške postaje se zaradi smrti po ceni prodaja. Posestvo meri čez 50 oral; 2736 gld. 43 kr. ostane lahko vknjiženih. Več pove posestnik A. Lorber v Vajgnu, pošta Jarenina. 101 3**Hiša** št. 137 v Studencih pri Mariboru v bližini cerkve sv. Jožefa in šole se prodaja. 100 10-1**Lepo posestvo**, že z nasajenim nosečim vinogradom, dobro stanovanje, čisto blizu farne cerkve, tudi za vsako trgovino, nasajeno lepo sadno drevje, lepa lega. Cena in pogoji pri lastniku, naslov pri upravnistvu. 93 2-1**Trgovski pomočnik** slovenskega in nemškega jezika zmožen, želi v službo stopiti takoj ali po dogovoru. Zmožen je tudi kako trgovino sam voditi, ker je že več let služil kot trgovski vodja. Naslov pove upravnistvo. 91 3-1**Novo pohištvo** je po znižani ceni na prodaj pri mizarju J. Kolariču, Tegetthoffov trg št. 3. Maribor. 96 3-1**Proste službe.****Viničar se išče** z družino, najmanj 3 osebami za delo, zmožen obdelovati ameriške gorice. Oglasi se naj osebno ali pisмено pri Jožefu Tušak, trgovcu, Sv. Anton v Slov. gor. 51 3-3**Dober mlinar** se takoj sprejme na mlin, more biti dober mlinar, da bo dobro mleti žito, mlin je na dva para kamnov in en vijač za lepo mlenje. Mlin je na Muri blizu Radinske slatice v dobrem stanju, cejak mora imeti vsak mlinar svoj. Jožef Strajnsak v Rihtarovcih pri Radencih. 76 2-2**Cerkovnik** se priporoča oč. duhovščini v službo, je lepega krščanskega vedenja, in ume zdržavati snago v cerkvi, in je tudi rokodelstva izučen, oženjen, star 30 let. Keuc Vincenc, Marburg, Kaiserstrasse št. 8, partere št. 3. 80 3-3**Lepo, malo posestvo**, tik cerkve sv. Andraža v Slov. gor. se po ceni prodaja. Posestvo obstoji iz lepega, mladega, na vrste nasajenega vinograda, mlado nasajenega sadovnjaka, in njiva. Hiša z 2 sobama, čumnata, veža, in 2 zidani spodnji kleti. Hlev za govedo in svinje, vse v dobrem stanju, primerno in priporočljivo za penzioniste. Natančneje se izve pri Jos. Ciriču, organist pri Kapeli, pošta Radenci. 84 2-2**Kuharica**, vsakega dela vajena, išče službe v kako župnišče najraje v celjski okolici, gre tudi za hišno. Pisemne ponudbe se prosijo pod naslovom A. M. 82 na upravnistvo lista do 1. sušča. 82 2-2**Službo viničarja** želi takoj sprejeti mlad oženjen mož brez otrok, več novega vinogradarstva in pošten. Več pove Martin Kostrevec, posestnik in viničar v Sromljah, pošta Brežice. 68 3-3**Oženjen šafar** za veliko posestvo se sprejme. Mora imeti veselje do gorice. Naslov pri upravnistvu. 109 2-1**Neoženjen šafar** želi priti v službo k gospodi na malem posestvu. Razume vsako delo. Naslov pri uprav. 110 2-1**Oskrbnica** vajena vsakega poljskega in hišnega dela išče službe do 15. sušča 1905. Naslov: „Ana“ Pragersko, poste restante. 108 1-1**Krojaškega učenca**, lepega vedenja, v starosti 14 do 16 let, sprejme J. Macuh, krojaški mojster v Mariboru, Lenau-gasse 21. 75 3-1**Spretna gospodinja**, vajena vsakega dela, išče službo v župnišče. Naslov pove upravnistvo. 106 1-1**Služba** oženjenega organista in cerkovnika s prostim stanovanjem, pisano biro in zemljiščem (7 oral) za par goved in nekoliko svinj, se odda. — Nastop po ustmenem ali pismenem dogovoru. Cerkv. predstojništvo Sv. Miklavž, P. Slovenjgradec. 111 3-1**Rumeni bečelni vosek**kupi v vsako množino in plača po naj-
74 4-2 višji ceni**Jožef Dufek**
Maribor, Viktringhofg. 30.**B. Talento,**
prodajalna drv in premoga
Maribor, Mellingerstrasse 12

se priporoča. Naročila se tudi sprejemajo v trgovinah J. Janšek, F. Hartinger, C. Weingerl v Tegetthoffovi ulici, M. Berdajs, Sofijni trg, Filiala Weigert Bismarkova ulica in v hočki mlekarni Sammerlingova ulica. 62 26-2

Konjak

iz starega, domačega vina, prodaja franko 4 steklenice 12 K, 2 l. 16 K, novo naravno Franc žganje 2 l K 9-60, žganje iz drožja, tropin in vinskih ostankov 2 l K 5-60. 85 48-2

BENEDIKT HERTL,
posest. graščine Golič pri Konjicah. Štajersko. — Zaloga pri Alojzu Quandestu v Mariboru, Gosposka ulica.**Oves**
(Willkomm).

Ta težka vrsta ovsia obrodi v vsaki zemlji, zori zgodaj, jako bogati obrodi, da visoko, dobro slamo za krmo in se ne poleže. Ker se na redko seje, zadostuje na 1 oral 50 klg. Pošilja se v vrečah po 25 klg za K 9, 50 klg za K 17, 100 klg. za K 32. Vzorca po 5 klg franko za K 3-20 proti predplačilu. 86 8-2

Oskrbnistvo graščine Golič
pri Konjicah, Štajersko.**Tiskarna sv. Cirila**naznanja p. n. občinstvu, da prevzema naročila za vizitnice, pisma, cenike s podobami itd. izvršene v **kamnotisku**. Zagotavlja se dobra izvršitev in nizka cena.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri žledenih boleznih,

ublažujejo katar, urejajo izmeček, odpravijo nadiho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Prežene velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljša sredstvo proti boleznim na maternici in madroni ter ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobiva se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato se naj naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 68, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja. — Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:
 1 ducat (12 steklenic) 4 K. 4 ducate (48 steklenic) 14.60 K.
 2 ducate (24 steklenic) 8 K. 5 ducate (60 steklenic) 17.— K.
 3 ducate (36 steklenic) 11 K.

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baretinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Bortič, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelič, šivilja; Josip Seljanič, seljak itd. **Ustanovljena 1. 1860.**

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 68, poleg cerkve sv. Marka. 646 10-7

Zdravje je največje bogastvo!

Kmetovalci!

obvarujte svojo živino!

pred hromoto in kostolomnico, katere bolezni bodo po izjavi živinozdravnikov, letos radi krme, ki ima premalo rudninskih snovi v sebi, pri živini neizogibne in pridevajte stalno 788 16-15

Barthelnovo poklajno apno.

Ce se živini da nekaj deka tega apna, koristi več, kakor če se poklada po izbruhu bolezni toliko kilo na dan. — Tega apna se porabi v pol leta za pokladanje pri eni kravi 6-7 in pri enem prašiču 3-4 kg.

Izdatek majhen! — Učinek velikanski!

5 kg K 2.— iz Dunaja, 50 kg K 12.— iz Maribora.

Dopisuje se slovenski!

Miha Barthel in drug na Dunaju X./3.

Pesmi

iz molitvenika

Venec pobožnih molitev in svetih pesmij

VII. natis

(za-se vezane)

se dobiva v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Cena: v platno vezano K 1.50, s pošto vred K 1.60.

Ta knjižica se posebno toplo priporoča vsem cenj. gg. pevcem in pevkam.

Organista in cerkovnika

služba se vsled nepričakovanih ovir v drugo razpiše. Organist mora biti ceciljanec, oženjeni imajo prednost. Dober pevec in spreten orglavec, zmožen voditi moški in mešani pevski zbor. Imeti mora doraslega spretnega mežnarja. Zahteva se točnost v službi, snaga v cerkvi, zvestoba in treznost in npravnostno vedenje, in da se doma zadržuje. Dohodki so od 1400 do 1600 K, prosto stanovanje štiri sobe, klet, kuhinja, gosp. poslopje in zemljišče, da se lahko redi krava in treje svinj. — Prošnje imajo se odposlati do 1. marca in služba se nastopi 1. maja t. l. 57 3-3

Cerkv. predstoj. sv. Mihela pri Šoštanj 1. februarja 1905.

J. Govedič,
župnik.

J. Zupan, J. Koren.
cerkvena ključarja.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja, ki so nam došli ob nenadni smrti soproga, oziroma očeta

Jurija Kvartiča

za mnogobrojno spremstvo k zadnemu počitku izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Osobito se pa zahvaljujem prečast. g. župniku Francu Cizeju za spremstvo, gospej Tisler za darovani venec in vsi drugi v ta namen došli cenj. gospodi za poslednjo čast, katero so izkazali rajnemu.

104 1-1

Žalujoci ostali.

Zahvala.

V svojem lastnem, kakor tudi v imenu svojih sorodnikov izrekam za mnogoštevilne dokaze ljubezni in sočutja za časa smrti iskreno ljubljene matere, babice in prababice

Marjete Cvahte,

bivše posestnice na Ličnici, župnija sv. Jernej, najsrčnejšo zahvalo.

Osobito se zahvaljujem vlč. g. župniku Zdolšek za pravočasno podelitev zadnje sv. popotnice in za srce pretresujoč nagrobni govor, vlč. tamošnjemu učitelstvu za udeležitev pri pogrebu, cerkvenim pevkam in pevcem za ganljivo petje ter vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so izkazali blagi rajnci zadnjo čast ter ji delili telesno delo kršanskega usmiljenja. Hvala lepa!

Pri Mali Nedelji, dne 10. februarja 1905.

97 1-1

Simon Cvahte, nadučitelj.

VABILO na

redni občni zbor

Posojilnice v Trbovljah

registr. zadruga z neom. zavezo, ki se vrši v **sredo, dne 1. sučca 1905, ob 11 uri dopol. v uradni sobi Posojilnice.**

Dnevni red: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1904. 4. Razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzornišva. 7. Poročilo o izvršeni reviziji. 8. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

102 1-1

načelstvo.

Motorje za plin, bencin, petrolin in sesalne naprave za plin od 2 do 50 konjskih moči, nove ali že rabljene, izvrstne kakovosti priporoča spodnještajerski zavod za napravo in popravo motorjev gospoda

Karola Sinkoviča v Mariboru, Puffgasse 9.

Prevzame tudi prenavrejanje motorjev za bencin v plinske sesalne motorje, ki so najcenejša gonilna moč, 1-2 v za 1 konjsko moč v 1 uri. Najbolje urejena popravljavnica za automobile, parne stroje in parne kotle, sesalke, studence in vse gospod. stroje. 103 6-1

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki
za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 glđ. 80 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Slovenci!

darujte za

družbo Sv. Cirila in Metoda!